

Ders : 184**Konu : HZ. İBRAHİM (AS) - 2**

PEYGAMBER OLARAK GÖNDERİLİŞİ

İbrâhîm (a.s.), Ulu'l-Azm peygamberlerden ve Hz. Nûh'un oğlu Sam'ın neslindedir. Yumuşak huylu,¹ vefakâr,² Allah'ın nimetlerine şükreden³ ve dosdoğru bir peygamberdi.⁴ Son derece misafirperver olduğu için, "**Misafirler Babası**" ismini almıştır. Hz. İbrâhîm'in en belirgin unvanı ise, "**Halilullah**", yani, "Allah dostu" idi.

وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا

*"...Allah İbrâhîm'i dost edinmiştir."*⁵

Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)'e şekil ve şemail olarak en çok benzeyen İbrâhîm (a.s.)'di.⁶ Hz. İbrâhîm, Bâbil halkına peygamber olarak gönderilmiştir. Allah, İbrâhîm (a.s.)'a "10 Sahife" indirmiştir. Hz. İbrâhîm kavmine; işitmeyen, görmeyen, yararları ve yardımları olmayan putlara tapmaktan vazgeçmelerini söyledi. Fakat onlar; "Biz babalarımızı böyle yapar bulduk" dediler.⁷ İbrâhîm Peygamber kavmine, yıldızın, ayın ve güneşin ilâh olmayacağını akıl yoluyla ispatladı, ama onlar anlamayıp eski alışkanlıklarını bırakmadılar.⁸

Allah, dostu İbrâhîm'i yakmaması için ateşe söyle emir verdi:

يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ*

*"Ey ateş! İbrâhîm için serinlik ve esenlik ol!"*⁹

Bu emir üzerine ateş Hz. İbrâhîm'i yakmadı, selametli bir hâl aldı ve gül bahçesine dönüştü. Hz. İbrâhîm ateşin içerisinde yedi gün kaldı. Yüce Allah'ın isimlerinin tecellilerini seyrederek saatlerini ve günlerini emniyet ve huzur içinde geçiriyor ve Allah'a şükrediyordu.

Nemrut ise İbrâhîm (a.s.)'ı ateşe attıktan sonra halkın bayram yapmasını emretmişti. Putperest halk yedi gün yedi gece neşe içinde gülüp oynamış, yemiş içmişlerdi. Nemrut, yedi gün sonra yüksek bir yere çıkarak İbrâhîm (a.s.)'ın yanmış cesedini görmek istedi. Bir de ne görsün, Hz. İbrâhîm tam ateşin ortasında bir gül bahçesinde oturmuştu.

1 Tevbe sûresi, 114.âyet

2 Necm sûresi, 37.

3 Nahl sûresi, 121 .âyet

4 Meryem sûresi, 41âyet

5Nisa sûresi, 125. âyet

6Müsned, C.17, sh. 115

7Şura sûresi, 70-75 âyetler

8 En'am sûresi, 76-79 âyetler

9 Enbiya sûresi, 69. âyet

Güllerin içinde kaldı İbrâhîm,
Bir başka âleme daldı İbrâhim!..

M. Necati Bursalı

Nemrut, hayret ve dehşet içerisinde donup kalmıştı. Güç ve saltanatına rağmen Hz. İbrâhim'e zarar veremediğini görünce, artık onunla uğraşmaya cesaret edemedi.

Hz. İbrâhim'in ateşten dipdiri çıktığını gören bazı kimseler Allah'a iman ettiler. İbrâhim Peygamber'i ilk olarak kardeşinin oğlu Lût (a.s.) tasdik etti.¹⁰ İman edenlerin arasında Hz. İbrâhim'in amca kızı Sâre de bulunuyordu.

Hz. İbrâhim ve Hz. Sâre Mısır'a varınca Firavun Hz. Sâre'ye musallat oldu. Hz. Sâre Allah'a sığındı ve kendine uzanan Firavun'un eli tutuldu. Firavun, bunun Allah'tan olduğunu anlayınca ikisini de serbest bıraktı ve Hz. Hâcer'i onlara hediye etti.¹¹ Mısır'da huzur bulamayan Hz. İbrâhim, eşi ve câriyesi Hâcer ile Filistin'e gidip oraya yerleşti.

Hz. İbrâhim ve eşi Hz. Sâre'nin çocukları olmamıştı. İbrâhim (a.s.) Allah'a sâlih bir evlat nasip etmesi için dua etti.¹² Çocuklarının olmayışına çok üzülen Hz. Sâre, eşinin Hz. Hâcer'le evlenmesini teklif etti. Hz. Sâre'nin teklifinde samimi olduğunu anlayan Hz. İbrâhîm (a.s.), Hz. Hâcer ile evlendi ve Allah onlara Hz. İsmâil'i lütfetti. Aradan birkaç yıl geçtikten sonra Sâre'den de İshâk (a.s.) dünyaya geldi. Hz. Sâre zamanla kıskançlığa kapıldı. Hz. İsmâil ve annesi Hâcer'le aynı şehirde kalmak istemedi. İbrâhim (a.s.), Allah'ın yönlendirmesi ile Hâcer ve oğlu İsmâil'i alıp Mekke'ye götürdü. Şu andaki Zemzem kuyusunun bulunduğu yere yakın bir ağacın dibine bıraktı. O zaman Mekke'de yaşayan hiç bir kimse, hatta su bile yoktu. Hz. İbrâhim bunların Allah'ın isteğine uygun olduğunu Hz. Hâcer'e bildirip onlara dua ederek¹³ Mekke'den ayrıldı.

ZEMZEM

Hz. Hâcer'le oğlu İsmâil susamış ve acıkmışlardı. Çocuğunun susuzluktan kıvranmasına dayanamayan Hz. Hâcer, su veya yardım bulma ümidi ile yedi kere Safa ve Merve tepelerinde koşarak gidip geldi. Rasûlullah (s.a.v.): "Bunun için insanlar Safa ile Merve arasında say' ederler"¹⁴ buyurmuştur.

Son defa Merve tepesine çıktığında bir ses işitti ve Zemzem Kuyusu'nun bulunduğu yerde bir melek gördü.¹⁵ Melek kanadı ile yeri eşti ve Zemzem suyunu çıkardı. Hz. Hâcer bir yandan "Zem! Zem! – Dur! Dur akma!" diyor, bir yandan da su boşa akmasın diye çevresine toprak

10 Ankebut sûresi, 26ç âyet not var (95)

11 Müslim Kitabü'l-Fedail, 41, Müsned, C.17, sh.109

12 Saffat sûresi, 100.âyet

13 İbrahim sûresi 37. âyet

14 Müsned, C.17, sh.111

15Fethu'l-Bâri, C.7, sh.53

yığınyı yaparak suyu muhafaza altına almaya çalışıyordu. Bir rivayete göre de su, Hz. İsmâil ayaklarını toprağa vurduğu için çıkmıştır.

KÂBE'NİN İNŞÂSI VE HACCA DAVET

Hz. İbrâhim Şam'da bir müddet kaldıktan sonra Mekke'ye geldi. O zaman Hz. İsmâil otuz yaşlarında idi. İbrâhim (a.s.), oğlu İsmâil'e:

- "Ey İsmâil! Yüce Allah, bana önemli bir iş emretti." dedi. İsmâil (a.s.):
- "Rabbin sana ne emretti ise onu hemen yerine getir!" dedi. İbrâhim (a.s.):
- "Sen bana bu işte yardım edeceksin." dedi. İsmâil (a.s.):
- "Ben sana yardım ederim." dedi. İbrâhim (a.s.):
- "Yüce Allah, orada kendisi için bir Beyt yapmamı bana emretti." dedi. Hz. İsmâil:
- "Nerede?" diye sordu. Hz. İbrâhim:
- "İşte orada!" diyerek, çevresinden yüksekçe bulunan bir tümseği işaret etti.

İkisi birlikte Kâbe'nin temellerini kazmağa başladılar. Âdem (a.s.)'ın yapısının temellerine kadar indiler. Temelde, büyük taşlara rastladılar. Kâbe'yi o temel üzerine yapmağa başladılar. İsmâil (a.s.) taş taşıyor, İbrâhim (a.s.) da duvarları örmeye devam ediyordu.

Duvarlar yükselince, Hz. İbrâhim'in yerden taş alarak duvara yerleştirmesi güçleşiyordu. Bunun üzerine İsmâil (a.s.), bir taş getirip babasının ayağının altına iskele gibi koydu.¹⁶ Bu taş, bugün; "Makâm-ı İbrâhim" diye anılan taştır.¹⁷

Kâbe'nin inşaatı tamamlandıktan sonra Cebrâil (a.s.), hac amellerini Hz. İbrâhim 'e öğretti. Allah, İbrâhim (a.s.)'a Hacı insanlara bildirmesini emir buyurdu.

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَّعْلُومَاتٍ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنَ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ *

"İnsanlar arasında haccı ilân et ki, gerek yaya olarak, gerekse nice uzak yoldan gelen yorgun argın develer üzerinde, kendilerine ait bir takım yararları yakînen görmeleri, Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği kurbanlık hayvanlar üzerine belli günlerde Allah'ın ismini anmaları (kurban kesmeleri için) sana (Kâbe'ye) gelsinler. Artık ondan hem kendiniz yeyin, hem de yoksula, fakire yedin."¹⁸

Hz. İbrâhim de Makâm-ı İbrâhim'in üzerine çıkarak haccı ilan etti. İbrâhim (a.s.) ve oğlu İsmâil (a.s.) Cürhüm halkıyla birlikte haccetti. Hz. Sâre ile oğlu İshâk (a.s.) da hac farızasını yerine getirdi.

¹⁶Sâhih-i Buhârî ve Tecrîd-i Sarîh Terc. C.9, sh.126

¹⁷ a.g.e. M.Asım Köksal, C.1, sh.200-202

¹⁸ Hac sûresi 27. âyet

Hız. İbrâhîm (a.s.)'ın yüz yetmiş beş veya iki yüz yaşında iken vefat ettiği rivayeti vardır. Oğulları İsmâil ve İshâk (a.s.) tarafından Kudüs civarındaki Hebron kasabasında hanımı Sâre'nin yanına defnedildi. Bu kasaba "**Halilü'r-Rahmân**" diye anılmaktadır.

HZ. İBRÂHİM'İN ÖZELLİKLERİ

1. Hız. İbrâhîm, Ulu'l-Azm peygamberlerdendir.
2. Allah'ın Halîlidir, dostudur.
3. Misafirperverdir.
4. Kur'an'da; Evvâh, Halim, Münib, Hanif, Kânit, Şakir gibi sıfatlarla zikredilmiştir.
5. Kıyamet gününde ilk elbise giydirilecek olan peygamberdir. Resûlullah (s.a.v.) bunu şu şekilde haber vermiştir: "Kıyamet günü peygamberlerden ilk elbise giydirilecek kişi (en büyük babam) İbrâhîm'dir."¹⁹
6. İlk sünnet olan kişidir. Ayrıca; tırnak kesmek, bıyıkları kısaltmak, su ile istincada bulunmak, başını traş etmek, koltuk altı ve edep yerlerini temizlemek onun âdetlerindedir.
7. İnsanlara imam kılınmıştır.²⁰

Alınacak Dersler

1. "Bunu Allah istediye tamam!" diyebilmek, Hız. Hâcer ve Hız. İsmâil tabiatıdır. Tevekkülün zirvesini, önce çölde yalnız bırakılan, daha sonra da kurban olayında imtihanı kazananlardan olanlar yaşamıştır.
2. Dünyayı geçici, üç günlük bir imtihan yeri olarak değerlendirebilen ve başa gelenleri de imtihan sorusu-kader şeklinde görebilenler için "sabır kolay, kanaat zenginliktir."
3. Hac ve kurbanın önemi idrak edilmeli ve derinliklerindeki mesajları gelecek nesillere yaşanarak aktarılmalıdır.
4. Kâbe; mü'minin hem hayat, hem ibadet kıblesidir.

Tavsiyeler:

1. Bu dersi bir grup arkadaşımızla paylaşalım.
2. "**Ey ateş! İbrâhîm için serinlik ve esenlik ol!**"²¹ ayeti kerimesini Arapça ve Türkçe olarak ezberleyelim.
3. Her hal ve şartta "Hasbünallahu ve ni'mel'-Vekil demeyi alışkanlık hâline getirelim.

¹⁹ Sâhîh-i Buhârî ve Tecrîd-i Sarîh Terc. C.9, sh.105

²⁰ a.g.e. Mehmet Dikmen, sh.233-237

²¹ Enbiya sûresi, 69. âyet